

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

1685

1. Bergerus, Johannes Henricus: Portionum jurisdictionum
et prebendam librum secundum exeretatio "I".
2. Bornius, Jacobus: De inventione rerum eorum
amissarum.
3. Carpzovius, Augustus Benedictus: Anatumus
forenses obligentur statutis alienae civitatis?
4. Carpzovius, Augustus Benedictus: De conditione
ex moribus.
5. Carpzovius, Augustus Benedictus: De obligationum
quantibus occor. l. 44 ff. d. l. c. t. a.
6. Itzigius, Gottfriedus Nicolaus: An plus valeat, quod
est in veritate, quam quod est in opinione vel
contra?
7. Lyserus, Polycarpus: De dispensatione legis

1685

8. Mucck, Luiderus: ad ventilationem publicam
practicarum juris controversiarum. communi-
tates iuratas. Accedit pandectarum controversiarum 16
pudiores practicae e Cursu die Digestorum Lauter-
bachianis collectae. 17.
9. Mucck, Luiderus: De probatione cuius inferen-
dae injuriae. 2 Sumpt. 18.
- 10^a, C. C. Mucckensius, Luiderus: De tergo subsidiario
3 Sumpt. 1685: 1737. 18
11. Mucckensius, Otto: De iustitia auxiliorum contra
foederatos. 19
12. Mucckensius, Otto: De Divortio secundum jus
naturalae 20
13. Mylius, Aures: De copia instrumentorum villi.
mata 21
14. Mylius, Aures: De remediis, quae per modum
actionis et exceptionis proponi possunt.

1688

15. Mylius, Johann Heinrich : De juramento rati-
onis.

16. Kossow, Johann Christianus : De justa in judiciis
prosopolepsia.

17. Pachelbel & Behag, Gabriel : Ad recessus Imperii A. Ch.
1654 & Buch zum 1ten. 117. Decas pontificum
juridicarum de solemnibus et praecipue de ju-
ramento appellationis

18. Pachelbel & Behag, Gabriel : De judiciationibus exten-
poralibus.

19. Pachelbel & Behag, Gabriel : De superstitionibus
An in foro facti soli sint prohibiti?

20. ^{hic} Philippus, Fridericus : De rebus meritoris
3 Bucht. 1685, 1705 & 1720.

21. Philippus, Fridericus : De delictis.

74934.6.

1685, 1

28.

Q. D. B. V.
POSITIONUM JURIDICARUM
AD
PANDECTARUM
LIBRUM SECUNDUM
EXERCITATIO SECUNDA

QVAM
DECRETO
JCTORUM LIPSIENSIIUM
PRÆSIDE
JOHANNEN HENRICO BERGERO

J. U. D. & Consistoriali

AD DIEM XXVI. MART. M. DC. LXXXV.

P. P.
JOHANNES GEORGIUS Grohmann/
Pirnensis.

Literis JOHANNIS GEORGI.

P. M. West.

INCLUTÆ
CIVITATIS PATRIÆ
DOMINIS
CONSULIBUS,
PRÆTORI,
CÆTERISQ; SENATORIBUS,
VIRIS
NOBILISSIMIS AMPLISSIMIS
PRUDENTISSIMIS
PATRONIS, EVERGETIS AC PROMOTORI-
BUS SUIS
PRIMITIAS ACADEMICAS
CUM VOTO
AUSPICATISSIMI REGIMINIS
ATQVE
IN SUI SUORUMQUE STUDIORUM
COMMENDATIONEM
OFFERT
RESPONDENS
AUTOR.

AD
P A N D E C T A R U M
LIB. II.

Tit. I.

De Jurisdictione

POSIT. I.

(L. 3. 4.)

Imprium aut Merum est aut Mixtum. Merum describitur L. 3. non plenariè sed à potiori, cum præter gladii potestatem, cuiusmodi est primariò, quamvis aliam graviolem coërcitionem dicat, v. L. 6. pr. d. offic. proc. L. 90. d. R. 7. Mixtum supponitur bifariam, 1. Latè pro toto potestativo, complexu scilicet Cogniti- onis ac Executionis & d. L. 3. finitur, cui etiam Jurisdictio (Civilis) inest; Ut Hotomanni VII. O. 16. emendationem meritò insuper habeas. 2. Strictè pro alterâ parte potestativâ, quæ Jurisdictioni subservit, quæq; in modicâ coërcitione consistit; Quo quidem sen- su liquet Jurisdictioni, ut nominibus, ita re ipsâ contradistingvi, ut neq; quod Jurisdictionis est, Imperio, neq; quod Imperii, Jurisdictio- ni tribui debeat. Videamus, dare b. p. jubere cavere Prætoriâ sti- pulatione, in possessionem mittere, Mixti Imperii actus sint an Juris- dictionis: Jurisdictionis esse, non Imperii res ipsa affatim indicat. Superest, ut textibus, qui hîc impediunt, fiat satis. Unus est in d. L. 3. ubi datio b. p. Imperio Mixto adscribitur; Atqui Mixtum Imperium ibi Latè accipi jam suprâ subinnui, & oppositio facta e- vincit; Et verò Jurisdictionis magis quàm Imperii Mixti (strictè) actum prædictum esse, arguunt verba seqq. Jurisdictio est etiam, qui- bus prius à Jcto prolaturum exemplum Jurisdictionis esse evidenter o- stenditur; Quâ simplici Explanatione admittâ, ecquid opus tot tex- tûs mutationibus, quas præter Florentinam respuunt Libri Βασιλικών?

A 2

vid.

vid. Struv. *Exerc. IV. tb. 65.* Alter est in *L. 4.* (eius geminâ *L. 26. ad Munic.*) ubi reliqua Exempla duo Imperii magis esse, quam Jurisdictionis dicuntur; At advertendum, verbo *Imperii* istis locis non significari Imperium Mixtum, quo de hâc; Alioquin dicere debuissent Jcti, ista non esse Jurisdictionis, sed Imperii Mixti; Cùm verò dicant, ista *magis* esse Imperii, quàm Jurisdictionis, fatentur utiq; esse Jurisdictionis, sed hoc simul innuunt, esse Jurisdictionis cujusdam *eminentioris*, atq; ut Goveanus loquitur, magis Imperiosæ quàm Juridicæ, in quâ scil. Majorum Magistratum h. e. eorum, qui tribunali præsent, potestas resplendeat, Conf. *l. 8. l. f. de offic. proc. l. 3. d. offic. ej. l. 2. d. Adopt. l. 12. §. 1. d. judic. l. 7. §. 14. d. Pact. l. 14. de Re judic.* quibus omnibus locis nomen Imperii Eminentiori huic Jurisdictioni tribuitur, vid. Vinn. *l. 9. 3.* Aut an voce Imperii Jcti utuntur in *Concreto*, quod Strauchio videtur *Diff. 20. a. 6.* Certè ne actus illos cum Wissenbachio *h. tb. 39.* Jurisdictioni demamus & Mixti dicamus esse Imperii, vetat & Lex & Legis Ratio.

P O S I T. II.

(L. 10.)

Quem in *suâ* (*suâ*, inquam, *v. l. 51. d. rec. arb.* secus ergò in *causis publicis* & officium attinentibus. *Viv. dec. 278. Mev. 5. dec. 324.* Etsi id periculosum putet Brunnemannus *h. n. 2.*) *suorumq;* causâ *perperam jus dicere*, inde & ex textt. geminis in *l. un. C. ne quis in sua causa. 2. f. 15. 2. f. 46.* palàm est. Ratio in *d. l. un. Cod. Theod.* redditur, ducto argumento à *Jure testimonii* dicendi ad *Jus ferendæ sententiæ*, ut, cùm in *suâ suorumq;* causâ testari vetitum sit, multò minùs jus dicere liceat; Huic alias duas subinde addi videas, *unam* à *Judicii substantiâ*, *alteram* ab *integritate* petitam, quòd res hæc & discrimen trium personarum, *Judicis, Actoris, Rei*, turbet ac suspicionem ex amore sui suorumve corrumpendæ *Justitiæ* & contaminandi *Judicii* inferat, Conf. *d. l. 51. de rec. arbitr.* Quæ tantæ videntur, ut ex *Exceptionibus*, quas *Dd.* congerunt, *vix* hîc una recipi possit, v. *Ziegler. Dicast. Concl. XII. §. 28.* add. *Brunnem. in l. 29. §. 1. ad L. A.* Sed quomodo satisfaciemus *Africano*, qui *l. 77. de Jud.* in *privatis negotiis Patrem & filium admittit Judicem?* Interest ex *Juris Veteris Ratione* inter *Jus dicentem* & *Judicem datum*, quòd illius laxior, hujus ad for-

formulam præscriptam restricta potestas sit, quantumvis & ita consensus saltem tacitus requiri ab adversario videtur, fac. c. 36. X. de Appell. l. 6. de rec. arb. ex quâ ipsâ dissensus Veterum Romæ Jctorum hæc in parte apparet, Schilt. d. Exerc. 6. tb. 16. Ita tamen supersedere possis aliis Conciliationibus, quas ex triginta Autoribus, uti jactitat ipse, in compendium redegit Hilliger ad Donell. XVII. Comm. 25. h. Planè, cum etiam in facti notione Judex Pater affectioni indulgere possit, quod & Lyclama §. Membr. 5. advertit, rem ita temperandam putem, ut quis hæcenus Judex esse, sed & recusari possit. Caterum alia hodiè Ratio est *Schrifftassiorum* & omnium, quotquot Jurisdictionem habent *hereditariam*; Nam hi in *propria* etiam causâ adversus subditos eam exercent, vel ex generali Germaniæ Consuetudine, quæ nec iniqua, cum, quos supponit, termini omnem suspicionem tollant, Berlich. Dec. 109. Carpz. 2. Resp. 14. Quò minùs verò iidem & in causâ *Liberorum* cognoscere possint, specialis Ratio facit, quòd hi cum parentibus idem sortiuntur forum superius ob *tum* fictionem unitatis, *tum* congenitam & hereditariam dignitatem ac successionem in Jurisdictione Mod. Pistor. 4. qv. 160. Ziegl. ad Pmx. Calvoli §. Nobiles Lim 6. n. 14. Excipit tamen Criminalia cum Schultesio Carpzovius 4. 43. pen. Improbabiliter; Nec enim paritas Dignitatis Nobilis ipso jure ante latâ sententiam crimine amittitur; suntq; in dignitate veteri Senatoriâ multa, quæ ad Nobilitatem modernam aut ad alias etiam Dignitates frustra applices, ut rectè Lyncker. Diff. de Jurisdic. aph. 18. Schilt. Exercit. 6. tb. 15.prehendere autem filium potest pater. Planè mos, vi cujus iis, queis jurisdictio patrimonialis est, etiam quatenus ea fundata sit & super Exceptione incompetentis fori pronuntiare permittitur, vereor, ut rationalis sit, vid. Ziegl. Dicast. Concl. 12. §. 32.

POSIT. III.

(L. 18.)

Jurisdictionis *prorogatio* alia *Spontanea* est, alia *Necessaria* (Legalis, rectius quàm Tacita.) Hæc factio, scil. actionis institutæ fit, l. 11. §. 1. b. l. 14 C. d. sent. & interloc. Illa consensu, eoque vel tacito, qui ex L. C. inducitur l. 4. C. b. vel expresso; An nudo? Neg. b. l. nr. Neque enim apparet, quomodo in non-subditum nudâ conventionem fundari possit Jurisdictio, res præjudicii maximi, ut Explicatio Co-

casii IV. Misc. 5. quæ de mutuo utriusque dissensu habet, si non à ver-
bis, certè à mente *d. l. omninò* abluat. At quid est, quod Justini-
anus *l. pen. C. de pact.* ait? Sanè utcunq; Princeps inter subditos ita
constituere, ut ex nudo quoque pacto prorogatio fiat, possit, non ta-
men, cùm Ratio Juris repugnet, præsumitur hoc voluisse Cæsar; Nun-
quid ergò cum Cyno *in l. 1. C. b. n. 4.* censendus actionem ad interesse
intendisse? Non putem. Potiùs videtur ad subditum, sed *privile-*
gio munitum respexisse, contra quem cùm sit fundata Jurisdictio, ex-
ceptio privilegii replicatione pacti elidetur; Quæ & acceptio Vete-
rum est gl. Bart. Jas. Zas. *b.* Sed nec vel *pactio* in continenti adjecta
vel *stipulatio* sufficit, aliter ac Don. XVII. *Comm. 10.* Paurm. *1. d. Ju-*
risdict. 25. n. 16. Etsi utrumq; prodest ad actionem ejus, quod inter-
est. An verò *juramentum*? Ita vulgò placet, ut videre est apud Jas.
Zas. *b.* Fachin. *1. Controv. 61.* Sed confunditur *coërcitio* perjurii
cum prorogatione Jurisdictionis & ab illà ad hanc perperam infertur
ceu rectè Panormitanus *in c. 1. d. Iud. n. 21.* Quid tandem est, quod
facit prorogationem & pœnitentiam excludit? Dd. *Comm. Litis*
Contestationem requirunt, teste Jafone *b.* At invitâ *L. nostræ* senten-
tiâ, invitâ Processûs veteris indole, invitâ etiam, quæ est inter Tacit-
tam & Expressam, differentiâ. *Aditio* efficit, eaque actibus submis-
sionis significativis, cujusmodi habet Lynck. *de Jurisd. apb. 12.* expli-
cata *d. l. 3.* Quæ à dissentientibus moveri solent, utilevia sunt ac ob-
via, ita non hîc sed in conflictu forte expediemus. Quid verò si *re-*
nunciatum sit beneficio *l. 18.* Imò nec Renunciatio fundat Jurisdi-
ctionem, dissentiant licet Jason. Zasius allegati. Ad quid autem
hæc *hodiè*? Videlicet, ex quo in patrimonio esse cœpit Jurisdictio,
Spontanea exulare communiter creditur. Et rectè, si *diversa ter-*
ritoria & diversas in eodem territorio Jurisdictiones patrimoniales
supponas; Nam in *eodem* Principatu, ut olim in Imperio non minùs
totam Prorogationis Spontaneæ doctrinam quotidie exerceri nemo
non animadvertit. vid. Schilt. *Exerc. 6. tb. 22.*

Tit. 2.

Quod quisque Juris in alterum &c.

POSIT. IV.

(L. 2.)

Edicto tenetur, quisquis Jus Novum i. e. iniquum vel statuit
vel

vel impetravit, *l. 1. b.* Ex Jure statuto tenetur Magistratus, ex impe-
 rato Litigantes; Magistratus, si decretum habuerit effectum *l. 1. §. f.*
 Privatus, si vel impetratum sit *l. 3. pr.* An & Assessor? Utiq; con-
 trā quā A. Faber, imò solus, scil. ubi jus novum suggerat *b. l. nostrā.*
 Nec interest, dolo an imperitiā; Edictum etiam culpam latam, cu-
 jusmodi est imperitia in Assessore *a. l. 1. C. de Assess. continet, a. l. 1. §. 2.*
Si is, qui rest. lib. & Assessor quodammodo pars Magistratūs est, ha-
 tenus, ut, dum suggerit, ipse statuisse videatur. Quo ipso satis fit Do-
 nello dissentienti XVIII. *Comm. 2.* Secus est in *Magistratu*, qui cū
 peritiam non præstet, ex imperitiā non incidit in Edictum, utut fortè
 litem suam faciat. Sunt, qui *arg. ejus*, quod de Assessore traditur
 hoc loco, defendunt, cogi Doctorem & Advocatum eo jure, quod
 consulendo aliis probavit, & ipsum uti; Quod admitti possit, si sit in
 dolò aut latā culpā versutiæ per notata Zassii *in l. 1. b.* Id verò Berli-
 chio 3. *Concl. 51. 10.* & Carpzovio 3. 38. 1. vix largiri possis, quod as-
 serunt, contra debitorem, qui Rescriptum *Moratorium* impetraverat,
 Creditores ejus edicto uti posse. Certè Edictum dolum aut culpam
 saltem prærequirit, fusè Gvil. Antonii Freundeb. *de Rescr. Morat.*
Concl. 52 per tot. Sed nec Jus Retortionis, quo de Carpzovius *d. d. 1.*
seqq. & alii apud Brunnem. *in l. 3. b.* vi Edicti competit, Lauterb. *Ex.*
5. concl. 12. Etsi fortè improbari non potest, Ratione illius Edicti
 moribus & autoritate publicā eò extensā, Schilt. *Ex. 6. tb. 27.*

POSIT. V.

(L. 3. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6.)

Etiam *alios*, quā ipsos Litigatores attinet Edictum. Certè
 eò tenetur *Tutor* ac *Curator* uterque solus §. 1. Etiam *heres* §. 5. etsi
 magis per consequentiam juris contra defunctum commissi, quā
 per modum pœnæ directæ. An & *Procurator*? Ajo, si in rem *suam*
 sit. Quid si in rem *alienam*? Non utique, sed Dominus, scil. si *vel*
specialiter mandat, *vel* saltem ratihabeat §. 1. Cæteroquin neu-
 trum coërceri novissimè Zæsius & Hahnus *hic* contendunt; Ego
 verò *Procuratorem* puniri putem, quod & Eckoltus §. 5. vult. Instant
 illi, & nil lucrari & mandato deficiente nil agere; Verū atqui nec
 ad *Tutorem* & *Curatorem* quicquam redundat. Neque quod his à
 Lege competit, mandatum magis ad impetrationem Juris novi quā
Pro-

Procuratoris generale, quod omninò hîc supponendum, pertinet. Quid? quòd nec usus requiritur *d. l. 3. pr.* Donec detur mihi inter Tutorem ac Curatorem hîc solida diversitas, idem utrobique malim. Porrò factum Debitoris nocet & fidejussori, ne exceptione, quam ex facto illius quæsit, uti possit, tamen si ille solvendo non sit, non item hujus illi §. 3. ad eò, ut & regressu cadat; Sicuti nec factum filii patri §. 4. Præterea existimandum non est, tantum Edicto uti colligatorem, sed quemcunque alium §. 2. neque modò respectu Juris, quod pridem habuit, sed & quod postea consequetur §. 6. Malè ergò *omnes*, ut Bartolus ait, restringunt Edictum ad casum, quo quis petiit universaliter contra omnes; Neque enim res inter alios acta alteri ut nocere, ita prodesse negatur. Et facilius est, ut quid alii prodesse possit. Nisi fortè, quod Bachovius movet, absurdum credas, ut omnes quasi in perpetuum eodem Jure, quò contra Titium usus fui, adversus me uti possint. Sed id fortè non absurdum erit.

Tit. 3.

Si quis jus dicenti &c.

POSIT. VI.

(L. un. §. f.)

Indoles actionis ex hoc Edicto *hic* retexitur, sed subobscurè. Videamus (1) *Cui* competat; An Magistratui? Ita cum Cujacio & Oldendorpio novissimè Hahnus *n. 2.* An cuivis saltem de populo, ut Bachovius, An tandem privata est, ceu cum Duareno, Wesenbecio nuperrimè Huberus? Putem, non Magistratui: Ecquid enim ad hoc opus fuisset actione, cum Magistratus ultrò vi Mixti Imperii multam irrogare possit? neque cuivis de populo, cum, quia non exprimitur, ut in *l. 7. de iurisd.* tum quòd res inter privatos agitur; Sed Adversario in Adversarium dari. Id quod ex §. f. perspicuè colligitur; Neque enim aliàs quæri potuisset, utrum id quod interest, an mera poena hîc versetur, v. Wissenb. *h. th. 5.* (2) *Contra quem?* Hîc equidem nil ad eò dubii. (3) *Ad quid?* In id, quanti ea res est §. f. quod hoc loco significat poenam arbitrariam, cum alioquin hæc phrasis idem cum eo, quod interest, significet *l. 7. §. 2. quod fals. Tut.* At cui hæc applicanda? Fisco, an Actori, an utrique? Pro Fisco acriter contra Merillium pugnat Hahnus *n. 4.* Sed Præjudicium

&c

& Rationes adductæ adeò non movent, ut Merillium, quem paulò ante recepi, denuò hîc deseram.

Tit. 4.
De in Jus vocando.

POSIT. VII.

(L. 18. 21.)

In jus vocatio *olim* privato Actoris arbitrio fiebat. Sed quid si Reus sequi nollet, an obtorto etiam collo exerceri poterat? Ajunt communiter. Verùm vel sola tumultuũ & rixarũ occasio facere possit, quò minus ita simpliciter id tibi persuaderi patiare. Quid? quòd evidenter in L. 21. vocare in jus & extrahi de domo inter se opponuntur, *Conf. L. 11 b.* & ridiculum est, credere, quòd Prætor det veniam, ut Patronum aut Parentem in jus rapere liceat. Igitur distinxeris fortè potiùs personas, & raptionem istam non in quasvis, sed viles aut aliàs latitantes, tergiversantes, & vadimonium deserentes licitam fuisse dixeris; Cateroquin neque sequenti neque satisdanti parata erat multa L. 2. *Si quis in jus voc.* Ajentes utuntur & Autoritate & Ratione; Illam petunt ex Comicis, ut Plauto & Terentio; At agunt illi de Lenonibus & Horatius 1. *sat. 9. in fin.* disertè de eo loquitur, qui vadimonium deseruerat. Ratio duplex est, *una*, quòd aliàs adeò sollicità veniæ impetratione in quibusdam personis non fuisset opus. Verùm atqui sola diei dictio satis reverentiam violat. *Altem ex L. 18. b.* Sed vocari in jus de domo suâ nec ita quis debet, ut ordinario Jure teneatur sequi vocantem, quod apparet *ex L. seqv. 19.* ubi dicitur, satis esse, ut habeatur pro latitante, utque remediis ordinariis contra eum procedatur. Idq; evincitur ex oppositione ejus, qui concipiendum se præbet in ædibus, qui rectè in jus vocatur, ut est in *d. L. 19. in f.* & qui tamen extrahi ex ædibus non debet L. 21. Imò *ex ead. L. 18. in fin.* raptionem istam non passim fuisse licitam probatur, dum ait Jctus, eum, qui quem ex ædibus suis in jus vocat, vim inferre *videri*; At verò qui rapit, non videtur, sed manifestè & atrocem injuriam infert. Ita Bachovius *ad Trutl. V. 1. D. 4. tb. 1. ub. & ad b. L. nr. p. 450.* Cui tamen Franzkius & Hehnius dicam scribunt. Aut an potiùs *tempora* distinguemus, ut dicamus, mortem illum rapien-

B

pien.

piendi in jus, quem L. XII. tabb. probârit, ab usu postmodò recessisse, substitutâ illius loco, quæ per Apparitores solius tamen Actoris jussu fiebat, vocatione, ut Schilt. *Exerc. 7. tb. 4.* Sanè ne raptionem violentam illam omninò negare possis, vetant adeò pressa L. XII. tabb. verba.

POSIT. VIII.

(L. f.)

Ex hoc loco à Dd. fit Collectio Regulæ: *Qui non habet in are, luat in corpore.* Quam taxat A. Faber inde, quòd speciale ibi id sit in Liberto. Sed traditur ea & extra terminos Liberti in *L. 1. §. 3. de pæn. L. 35. de Injur. L. 4. C. de Serv. fugit.* Quæritur (1.) *Ad quos pertineat?* Resp. ad eos, qui ex causâ delicti conveniuntur, non item, qui ex causâ contractûs, quibus beneficio Cessionis prospectum Jas. in *d. l. 7. n. 28.* Ricc. *Dec. 661.* Menoch. *2. d. A. I. Qu. 247.* (2.) *An peculiarem sententiam exigat?* Equidem ex omnibus ferè delictis etiam extra ordinem agi potest, sed si *pecuniariè* actum sit, cognitâ paupertate Rei rectâ posse volente Actore imponi pœnam corporalem putem *a. d. L. f.* ubi Reus inops dicitur *remittendus ad Præfectum urbi* castigandus,

Tit. 5.

Si quis in Jus vocatus &c.

POSIT. IX.

(L. 2. pr.)

In jus vocatus si non eat, pro arbitrio Prætoris multatur *l. 2. §. 1.* tametsi dubitatur, Jurisdictioni ejus, ad quem vocabatur, subsit nec ne *l. 2. pr.* ne contempsisse Majestatem Prætoris sibiq; arbitrium Jurisdictionis sumsisse videatur *l. 5. de jud.* Quod in urbe Româ, ubi Magistratus multi jus dicebant, & alias de Civibus ejusdem loci non est mirum, Carpz. *1. 3. II.* Attamen, si quis ab eo, qui in diverso territorio jus dicit, citetur, cui nec immediatè nec mediatè est subjectus, res loquitur, eum impunem esse, *a. l. f. de Jurisd. l. 53. §. f. de re jud.* Huber. *b. Speckhan. 2. 4. I.*

Tit. 6.

Tit. 6.

In jus vocati ut eant &c.

POSIT. X.

(L. 2.)

Si quis vocet (datâ veniâ) personam necessitudine sibi junctam, tenetur accipere *qualemcumq;* Fidejussorem *d.l.2.* Et ergò hîc persona necessaria intelligitur non vocati sed vocantis, *fac.l.2. §.2. qui satisd. cog. v. Coras. 4. Misc. 10.* Sed & quod de fidejussore quâlicunq; hîc dicitur, *civiliter* accipi oportet, hætenus, ut non sit accuratè inquirendum in facultates illius; cæteroquin perspicuè inopem aut inhabilem admitti necesse non est, Bachov. *b.*

Tit. 7.

Ne quis eum, qui in Jus &c.

POSIT. XI.

(L. 2.)

Regula *ex l.2. §.8. Vibon. rapt. l.14. §.13. q.m. caus. traditur: Vis non est sine dolo.* Sed fallit in vi *ex causâ.* An autem hæc ad *Edictum* sufficit? Distingvi causam oportet; *justa* hîc excusat vim *l.4. §.2.* non item injusta aut falsa. *l.3. §.2.* Istiusmodi est, si quis eximat eum, cui jus erat, ibi non conveniri *l.2. inf.* Atqui *pos.9.* dixeram, vocatum talem, si non eat, multari; Itaque & eximens eum incidet in edictum. At alia ratio est *Vocati*, alia *Eximentis*; Quòd ille ire debeat, non jure vocantis, sed solius Magistratûs reverentiâ constitutum; Hic verò uti injustè vocatum liberat odio vocantis non in contemptum Prætoris, ita meritò impunis est. Scilicet vocatio injusta est, consequenter *justa Exemptio*, neque illicò illam rectificat *Necessitas* comparendi.

POSIT. XII.

(L.5. §.1.)

Ex verbis: *Quanti ea res est ab actore aestimata* colligit *gl.b.* Jurjurando in litem hîc locum esse, quod & Bachovius *ad Treutl. v.1.D.21.tb.12.g.* recipit, mox deserit *Comm.b.* Variatio inde est, quòd illinc Exceptionem admittat, hinc Regulæ inhæreat. Certè

B 2

nil

nil adeò causæ est, cur mutet Bachovius. vid. Hahn. *hîc*
num. 3.

Tit. 8.

Qui satisd. cog.

POSIT. XIII.

(L. 15.)

Suæ promissioni committitur, qui rem immobilem (etiam interpretativè, ut redditum vel pretiosam *a.L. 22. C. d. adm. tut. Carpz. 1.5.19.* (An & qui actionem ad eam? Ait in genere *Carpz. 1.5.17.* in specie de Reali *Hahn. h.n.11.* Negant generatim *Bachov. h.n.4.* *Lauterb. Concl. 6.tb.14.* *Schilt. Exerc. 7.tb.23.* Rectior videtur Restrictio *Eckolti h. §. 17.* ad eam, quæ est ex Dominio, *a. §. 4.* Nec qui usumfructum in re immobili habet, hîc pro possessore habetur *§. 1.* Secus ac Jure Saxonum *Carpz. 1.5.21.* cui add. diff. *Schilt. Ex. 7.tb.22.*) tempore, quo satisdatur *§. f.* vel in loco, ubi litigatur, vel alibi in eadem provinciâ, *Carpz. 1.5.2. & 3.* Conf. *Schilt. d. Ex. 7.tb. 24.* possidet *pr.* ita quidem, ut per eam satis cautum sit; Fallunt igitur, qui hîc vel pignorationem rerum vel juratoriam cautionem (extra casum, ubi possessio immobilium non sufficiat, *Mev. 2. Dec. 257.*) vel utramq; superaddant, quos novissimè notat *Hahnus h.n.11.* Nec refert (1.) Possessor obæratum sit, nec ne *a. §. 6. Carpzov. 1.5.14.* (2.) Litigetur super illâ re immobili, nec ne *d. §. 6. Carpz. 1.5.15.* ubi tamen cum Jafone casum excipit, si cum eo, qui satisfactionem exigit, agatur, quod & ante eum docuerat *Berlichius.* Verùm vix est, ut id salvis vel verbis vel ratione *Leg.* admitti possit. Verba in genere habent, Ratio fatente ipso *Carpzovio d. II. & 14.* est fugæ suspicio, cujusmodi hîc nulla; Etsi ea hodiè ad cautionem pro reconventionem, quam Actor præstat, malè applices; Neque enim casum dabis, quo Actor possessor esse possit, ut ab eo cautionem exigas, ut benè cavet *Schilterus Ex. 7.tb.19.* Quid autem, si possessor sub litis ingressu vel eâ pendente vendat, aut facultatibus labatur, nunquid tùm satisdare tenebitur? Ait *Carpzovius 1.5.11.* quòd non uno loco traditur, cautionem repeti, si defierit esse rectè cautum. At quid dicemus ad textum adeò rotundum *§. f.* ubi dicitur: *Et tempus cautionis spectandum, Et ei, qui post cautionem vendidit, nihil obesse.*

Certè

Certè ut verbum: *Obesse* ad venditionem tantum referamus, non patitur præter verba antecedentia mox instituta comparatio inter possessionis alienationem & acquisitionem; Et quemadmodum hæc non aliter, nisi ad cautionem inflecti potest, ita ad eandem illam induci necesse est, ut sensus sit: Post cautionem, uti eam possessionis acquisitio non tollit, ita nec venditio exigit. *Diss. Schilt. Ex. 7. th. 21.* Ratio allata dubitandi ad cautionem de iudicio sistendo, quâ de ferè solâ hîc Jctus, vix pertinet, quòd circa eam facilior existat Prætor, ut postquam semel Edicto fuit Possessori hujusmodi remissa, non videatur imponenda, licet postea res esset alienata, *Conf. Bachov. Brunnem. b. Sentiunt mecum ex Modernis Berlich, 1. Concl. 20. 31. Lauterbach. Ex. 6. th. 11.*

Tit. 9.

Si ex Nox. caus. ag.

P O S I T. XIV.

(L. 5.)

Dominus ex delicto servi conventus vi cautionis præstitæ sistere eum tenetur in eadem causâ, ne actoris jus ullâ ex parte fiat deterius *l. 1.* Sed quid si sistatur liber, an ita sisti intelligitur? Distingvit Jctus *b. l. 5.* delictum, & si ex delicto, unde noxaliter quis acturus erat, sisti debuerit, ait, sin ex tali, ex quo in ipsum servum animadvertendum, negat. Ratio discriminis est *in textu.* Nota hîc est obiectio *ex l. 1. de pæn.* quòd in pœnis irrogandis spectatur tempus delicti. Verùm tempus delicti intelligi oportet excluso tempore saltem sententiæ ferendæ, non iudicii accepti. Imò verò hoc cum illo concurrere necesse est. Alioquin hoc potius quàm illud attenditur. Summa huc redit: Variatâ Rei qualitate tempus sententiæ ferendæ nunquam spectari, delicti tempus, si opponatur tempori sententiæ ferendæ, semper, *L. 1.* Sin tempori iudicii accepti, nunquam, hoc autem semper & principaliter *d. l. 5. v. Cujac. 10. O. 22. Bachov. b. A-lii aliter, v. Wissenb. b.*

Tit. 10.

De eo per quem factum erit &c.

P O S I T. XV.

(L. 3. pr.)

Cujus vi vel dolo factum est, quò minus ille, qui satisdederat,

B 3

se ju-

se iudicio sisteret, is tenetur actione in factum ad id, quod actoris interest *b.* Ex quò est (1.) eam non dari Reo contra Actorem, cum exceptione ille tutus sit *l. 1. §. 3.* (2.) neutri ob mutuam exceptionem, si alterum alter mutuo dolo impediverit, *l. 3. §. 3.* ubi Regula: *Dolum dolo compensari*; Quam intellige, in actionibus *privatis* invicem ad interesse, & inter ipsos *solos* committentes, (3.) Si plures Rei sint, unius solutione reliquos liberari *l. 1. §. 4.* Ubi id quod interest, *pœna* dicitur respectu *Rei*, cui nihil adest. Pone, & Actorem & Reum impediri, an actione uterq; experiri poterit? Ait *Jctus in l. 3. §. 2.* Sed ecquid interest Rei ad vadimonium occurrere impedito Actore? Ut maximè enim stipulationem summo Jure commissam largiamur, exceptione tamen defendi Reum æquum. An cum Fabro dicemus interesse ad litem quamprimùm expediendâ? An cum Bartolo ob conductos advocatos & alias id genus expensas litis? Potiùs, quò & Bachovius inclinatur, censeas, *odio doli* receptum, ut neque exceptio Rei neq; factum in stipulatorem impediendi proficit, sed & adversus eum actio porrigatur. Neque hæc hodiè frustra disputari ex Hubero *b. n. §.* colligas.

Tit. II.

Si quis caut. in jud. sist. caus. fact. &c.

P O S I T. XVI.

(L. 4. §. 4.)

Qui interpositâ, sed neglectâ cautione in jus venire superse-
dit, non tenetur, utique, si justis de causis superfederit, cujusmodi
sunt *in l. 2. seqq. b.* Hæc, inquam, si nominatim quibusdam sit re-
nunciatum, non profunt Reo, generalis renunciatio non
nocet, *dict. §. 4.* quia hîc Reus nullo modo scire potest,
quibus causis renunciât, siquidem infinita quotidie impedimenta o-
riri possunt; Alioquin cum renunciâns benè gnarus est rerum juri-
umq; specialium, necesse non est, singulas species exprimi nomi-
natim. Hinc *triplicem* colligas Renunciationem, *Generalissimam*,
quæ præprimis, ubi attingat causas infinitas, futuras, in facto confi-
scentes, ut in *d. §. 4.* non valet, tametsi specialis eam præcesserit,
contrâ quàm post *gl. Gothofredus ibid.* cum eadem, quam dixi, hîc
imaneat iniquitatis ratio. *Specialissimam*, quâ certo beneficiorum
individuo e.g. Excussionis exsertè renunciatur, & hæc nocet *d. §. 4.*

mo-

modò illud suâ naturâ sit renunciabile, cujusmodi non videtur ce-
dendarum actionum, quia nullum creditori infert præjudicium Bach.
ad Treutl. 2.28.6. a. Carpz. 2.17.17. Cont. Sand, *lib. 3. t. 10. d. 5.* &
tandem *Subalternam*, si renunciatur certo beneficiorum generi, ut
fidejussoriis; Neque minùs hæc obest, quia hîc sciri potest à renun-
ciante, quibus rebus renunciatur; Quam sententiam in Saxoniam usu
servari ex Colero tradit Schulzius *Synops. Inst. de fidejuss. C.* Excipe
Electoraalem, ubi intermedia illa nil operatur, nisi præmissæ speciei sub-
jecta sit, *p. 2. c. 17.* ubi Carpzov. *d. 1.* Planè nec jurata promissio, ali-
ter ac more fori, Carpz. 1.17.5. sufficit; Et enim hæc intelligitur re-
bus ita stantibus; Quam in rem elegans locus est in *l. f. qui satis d. cog.*
Bach. *ad Tr. 2. 28. c. 5 d.* Tit. 12.

De fer. & Dilat.

POSIT. XVII.

(L. 1. pr. §. 1.)

Feriae dividuntur in *Divinas & Humanas*, utraque in *Solen-
nes & Repentinas*. Solennes humanæ sunt dies messium & vinde-
miarum. De his *duo* potissimum hîc obveniunt: *Unum*, eas non
solis agricolis, sed omnibus prodesse, *a. d. l. 1. pr. verb. ne quis* Carpz.
1.3.22. Non obstat Ratio *d. pr. in verb. occupati*, quæ exprimit *im-
pellentem*, quâ cessante non protinus cessat finis ipse. Et sufficit
eam in pluribus verificari. Imò occupati censendi sunt non solum,
qui ipsi colligunt, sed omnes, ad quos ea res pertinet. Minùs offi-
cit *l. 1. C. de agric.* quæ tractat de oneribus *personalibus*, ad quæ ru-
fici occupati extrahi prohibentur. *Alterum*, iisdem rectè renunci-
ari, *L. 1. §. 1.* vel expressè *d. §. 1. l. 6.* vel tacitè *a. l. 1. pr. verb. cogat.*
secus in *Divinis*, *a. l. 7. C. b. c. f. X. eod.* (Non obst. *l. 36. de arbitr.*
Nam eam ad ferias *messium* restringi oportet) item humanis *publi-
cæ* utilitatis causâ indictis, *C. 1. X. b. v. Hahn. b. n. 8.* Unde con-
suetudines, quas Groenewegenius in *l. f. C. b. & Carpzovius Jurispr.*
Eccles. 2. def. 253. afferunt, corruptelæ sunt, Brunnemann. in *Leg.*
l. b. num. 6. 7.

POSIT. XIX.

(L. f. j. L. 41. ad L. J. d. adult.)

Summa *L. f.* cujus autor Paulus est, hæc; *In pecuniariis cau-
sis*

As dilatio una datur, in capitalibus Reo tres, Accusatori dua, utrumq; tamen, intellige, in causis tam pecuniariis quam capitalibus, causâ cognitâ. Rationem differentiae utrobique reddidit Bachov, ad Treutl. V. 1. d. 5. tb. 11. Conf. Wissenb. b. n. 15. Sed quid de causâ adulterii? In eâ nullam dari dilationem sator idem Paulus est in l. 41. ad L. 7. de adult. Unde exceptio hîc communiter exsculpta, v. Donell. Franzk. Hahn. b. Verum alii, ubi advertant, ibi eadem adjecta verba: Causâ cognitâ, non exceptionem, sed speciem generi subordinatam tradi contendunt, Wissenb. Eckolt. b. Interest hîc, quo sensu causæ pecuniariæ & capitales audiant; Quod si pecuniarias accipias Latè pro non-capitalibus sive Civilibus sive Criminalibus, ad eas pertinebit causa Adulterii, suppositâ sententiâ probabiliori (quam tumentur Lyclama 2. Membr. 9. Vinn. c. 7. de transact. Selden. 3. Uxor Ebraic. 12.) L. Juliâ eam non esse capitalem, & hinc in d. l. 41. exemplum erit Regulæ; Sin verò intelligas propriè ac strictè, pro Civilibus & contra Capitales latè pro Criminalibus, (ut in l. 2. S. 2. de Jur. fisc. jun. l. 103. de V. S. quodque propius menti Jcti putem,) his causam eandem adulterii, qualemcunque tandem L. Juliâ esse dicas, accenseri oportet, & sic in eâdem l. 41. sistitur exceptio, quod regulariter plures, hîc una tantum, causâ cognitâ, detur dilatio. Et eò referre possis Rationes specialitatis, quas habet Bachovius d. l. & ex eo Franzkius b. An potius interpolatam à Triboniano d. l. 41. & ab eo adjecta verba: aut judex ex qualitate dicemus, ut olim in causâ adulterii nulla data sit dilatio, donec ea tempore Justiniani facta sit capitalis? Dixerint alii; Ego vix ausim. Interpolationem Tribonianeam uti non omnem nego, ita nec omnem, quæ præ tenditur, ajo. Est hic quorundam mos, ut ubi hæreant, emblemata Triboniani fingant, qui quidem admodum solennis erat A. Fabro, in quo ingenium agnoscit, judicium desiderat mordacissimus ejus æmulator Bachovius. Opinione interpolationis supersedendum quilibet corâtorum facillè censeat, donec eam necessitas urgeat, cujusmodi hîc nulla. Potiùs improbabile est, in Foro Romanorum in causa adulterii nulli, ne quidem causâ cognitâ dilationi locum fuisse. Certè Rationes, quas Dd. movent, tantæ non sunt, ut id evincant. Nec favor matrimonii, nec adulterii odium tantum, ut illius obtentu omnem beneficii communissimi viam

viam præcisam credamus. Sed neque ea est, quæ prætenditur, adul-
terii qualitas, ut testes non aut vix admittat. Utique ex utràque &
Accusatoris & Accusati parte admittit, illinc, quòd fortè viderint
quem cum adulterâ concubuisse, hinc, quòd tempore delicti admissi
testentur Reum alibi fuisse. Et ob id ipsum, quòd occultum sit hoc
delictum, ac difficilis ejus probatio, tanto magis Accusato, ipsi etiam
Accusatori justis de causis dilationem dandam æquitas exigit, quam
adeo insuper habuisse vix credendi sunt Romani. Usum *modernum*
exponit Brunnemannus in l. 7. §. f. b.

Tit. 13.

De Edendo.

P O S I T. XIX.

(L. 1. §. 3. j. L. f. C. h.)

Actor *instrumenta* etiam edere Reo jubetur, si inspicias *d. l. 1. §. 3.*
ea tantum, quibus ille usus sit, sin *d. l. f.* omnia. Quid ergò hîc
statuemus? Distingvit cum Azone & Saliceto Hahnus inter Ratio-
nes & Instrumenta. Et ita est: Loquitur *d. l. 1. §. 3.* de Instrumentis
d. l. f. de Rationibus. Sed differentia hæc vocum non impedit, quò
minus id, quod de rationibus in *d. l. fin.* effertur, ad instrumenta por-
rigas; Vel enim in *d. l. f. inf.* latius patet vox Rationum, ut instru-
menta comprehendat, vel ut ut maximè ibi strictius eam capias, ta-
men ex eadem æquitatis ratione, quæ & in instrumentis militat, imò à
contrario sensu *inf.* idem huc applices. At quomodo expediemus
d. l. 1. §. 3. Resp. ibi tractari solum de eâ specie editionis, quæ fit *Rei*
instruendi causâ, cedere ille an contendere malit. Mihi verò hîc de
aliâ editione & quæ Reo inserviat ad probandam exceptionem, ser-
mo. Et si locum illum præcisè urgeas, efficietur, ut nec rationes edi
ad exceptionem fundandam oporteat contra *d. l. f.* Hæcque senten-
tia uti communis teste Jafone est, ita Hartmanno Pistoris *Obs.* 218. n.
13. *seqq.* & Carpovio 3. R. 78. n. 2. probata foro se insinuat.

P O S I T. XX.

(L. 4. 8. pr. L. 9. pr.)

Argentarii & Nummularii (quinam dicantur, vid. Franzk.

C

n. 18.

num. 18. seqq.) licet rei l. 10. pr. rationes suas edere debent *dict. l. 4.*
(Quod *comm.* hodiè ad Notarios & similes, qui publicè constituti
Rationes conficiunt, extendunt Gail. 1. *Obs.* 106. & alii ap. Franzk.
num. 26. nec minùs ad heredes Bus. in l. 4. b. Planè alia ratio est
Mercatorum, Nautarum, Cauponum, Stabulariorum, Hospitum &c.
ceu rectè observat Wissenbachius b. in fin. Conf. Schilt. Ex. 7. tb. 35)
& si dolo vel culpâ latâ non edant, Edicto coërcentur actione in fa-
ctum, d. l. 8. pr. De cujus causâ eaq; proxima, nam remota indu-
biè Jus prætorium est, lis vertitur, aliis, ut Hahnio & Eckolto im-
mediatè eam ex Edicto Prætoris, aliis, ut Oldendorpio &c. ex delicto ar-
cessentibus; Et hi quidem, cum videant, eandem non omninò suffe-
cturam, aliam faciunt eamq; comparatam ad editionem. Quid si
dicamus unam hîc dari actionem in factum, quâ actor experiri possit
ad editionem, & eâ dolo vel culpâ lata non factâ ad id, quod inter-
est. Nulla certè urget necessitas duplicem actionem ingerendi. Est
potiùs ea toto Jure decantata Actionis personalis indoles, ut in
contumacem proferatur ad id quod interest, v. Bachov. ad Treutl. 1.
28. 2. C. p. 1058. Sed unde eam derivabimus? Non immediatè ex
dolo vel latâ culpâ; Nam utrumque hoc institutâ actione accidit,
sed si non ex quasi Contractu, certè causâ obligationis productrice
extrinordiariâ, quam detentionem instrumenti, in quo Actor inter-
esse habet, appellem. Etsi aliàs disputatio, quæ est de actionibus
dativis non adeò de re esse mihi videtur; Quando quidem qui as-
serunt, eas non ex ordinariis causis oriri cupiunt, negantes autem ex
Extraordinariis deducunt; quorum unum alterum minimè subver-
tit. Et est hæc causarum obligationis constitutarum distinctio so-
lennis & toto Jure patet, & extat de eâ insignis locus in l. 1. pr. d. O. &
A. alibi non prætereundus. Cæterum fortè non absolum, hîc sum-
mam Remediorum impetrandæ editionis in genere addere; Scilicet
eorum unum *Principale* est, alterum *Accessorium*, illud vicissim
vel *Ordinarium*, actio ex contractu vel *Subsidiarium*, actio in factum
l. 9. pr. b. fusiùs Oldendorp. Cl. 1. Act. 8.

Tit. 14.

De Pactis.

POSIT. XXI.

(L. 2. §. 1. L. 3.)

Pactum

Pactum à formâ externâ distinguitur in Expressum & Tacitum,
cujusmodi inducitur factio, eoq; vel ex Legis dispositione ut in *l.4.b.*
vel ex communi sensu, ut est redditiio *Chirographi* (etiam à Notario in
Protocollo contracti, *Lynck. diff. de Pact. apb.4.*) quâ fundatur pa-
ctum, ne petatur *l.2. §.1.* Modò ea non alii fini facta sit, fortè ut no-
vum daretur instrumentum, *Mev. 5. Dec. 406.* Redditionem au-
tem à Creditore factam probandum, *Mev. 2. Dec. 242. n.4.* Quid si
è pluribus ejusdem debiti *Chirographis unum* redditum sit? Tum
verò redditiio statim non liberat, sed demum, cùm alium finem habe-
re non potuit, utputa donatione aut legato facta, *a.l. 1. §. 1. de lib. leg.*
Ceteroquin Creditori jusjurandum, ut supersitem obligationem as-
serat, deferendum est, *fac. l. f. ff. de his, quæ in testam. del. Vinn. 1. q. 7.*
Qui hîc è *Veteribus* divertunt, à *Bachovio & Wissenbachio* defen-
duntur, sed satis jejune. Quòd si redditum sit *Chirographum*, in quo
duo debitores principales sunt, eorum uni, quod inde elicitur, pa-
ctum alteri, nisi illius intersit, alterum etiam liberari, veluti si *correi*
& *socii* sint, non prodest *Vinn. 1. q. 6.* Etsi hîc ulterius progredi non
licet, ut vel cum *Bartolo* donatarum vel etiam cum *Menochio*, (à quo
A. Faber in *Cod. lib. 2. tit. 8. def. 13.* atque *Vinnius* de *pact. c. 16. n. 8.* sibi
imponi passi sunt.) mandatarum adversus alterum actionum præ-
sumptionem inducamus. Planè pignoris alia ratio est; Eo enim
reddito debitum adhuc peti potest, *l. 3.* Siquidem non ita jus debi-
ti in pignore, ut in cautione consistit, cujus redditionis nullus alius
finis, nulla alia utilitas esse potest. Quid autem de pignore? Anne
hoc saltem tolletur? Nec hoc tolli communis est sententia, *a. l. 6. §. 4.*
de *precar. l. 9. C. de remiss. pign.* quam *Carpzovius 4. Resp. 32. num. 7.*
Wissenbachius b. n. 16. & *Schilterus Exerc. 8. tb. 7.* deserunt; At absque
causa; Neque enim prout traditione pignus constituitur, ita & retra-
ditione protinus tolli existimandum est. Alia hîc præsumptio sup-
petit, ut credatur Creditor usum saltem pignoris debitori concessisse,
mutato pignore in hypothecam. Nec juxta *Bachovium* de *pactis*
p. 600. interesse putem, pignus an hypotheca sit, item pignus utrò an
petenti debitori redditum sit. Sed nec secundum *Brunnemannum*
b. n. 2. allegari alia aliqua redditi pignoris causa (necessaria vel uti-
lis) possit nec ne. Scilicet principium Juris est: Quamdiu alia,
quàm remissionis ac donationis capi possit conjectura, hæc cessat, *a.*
l. 25. pr. de prob. l. 19. d. R. C.

P O S I T. XXII.

(L. 7. §. 8. cum LL. affinibus.)

Ab internâ formâ pactum vel in Rem vel in Personam concipi-
 pitur, l. 7. §. 8. distinctione etiam Obligatorio communi; Sitamen ex-
 emplo Jcti in d. §. 8. Liberatorium hîc intelligas, utrumq; ex personâ
 Debitoris æstimari oportet, a. d. §. 8. Undè, cum fieri non possit, ut
 pactum idem partim soli debitori, partim non soli proficiat, Mixtum
 hoc sensu non datur; Nec id vel Hotomannus i. *Amic. Resp.* 29. vel
 Argentoratenses *b. th.* 22. ex l. 57. §. 1. extruunt, ubi pacta propriè, i. e.
 ratione debitoris vel Personalia vel Realia *impropriè*, & quâ inflexa
 ad Creditorem mixturam istam induunt. Conf. Schilt. *Ex. 8. th.* 14.
 Reale, ne petatur, ad omnes, quotquot eo affici paciscentis pecunia-
 riter interest, ut fidejussorem, porrigitur, l. 21. §. f. nec ad eos tantum,
 sed & ad successorem, etiam singularem, l. 17. §. 5. Contrâ Persona-
 le, ne à se petatur, prodest paciscenti duntaxat, & illis, quos pariter li-
 berari ipsius interest, ut fidejussori l. f. ne aliàs effectu inutile redda-
 tur, sed non item heredi, l. 17. §. 3. l. 21. pr. l. 25. §. 1. l. 40. l. 57. §. 1. v. Ba-
 chov. *b. p.* 597. An autem successori *singulari*? Utiq; si sequare d.
 l. 17. §. 3. Sed quousque? Dd. ajunt, *quoad vivat autor*. Eccur
 verò Fidejussori perpetim prodest, non Emtori? At quin Autoris non
 minus interest, huic quam illi prodesse ob actionem de evictione.
 Videlicet movit Dd. additum exemplum *Donatarii*, in quem etiam
 pactum valere credidit Sabinus. An cum A. Fabro etiam Donato-
 ris interesse dicemus ob obligationem ad antidora? Vix certè, cum
 quòd hîc non quodlibet, sed principale, sed pecuniarium interesse at-
 tenditur, l. 23. tum quòd pactum Rei ei, qui animo donandi interces-
 sit, non prodest l. 32. An cum iis, quos gl. & Baldus refert, coarcta-
 bimus ad casum promissæ evictionis? Sed hoc fortè non minus,
 quàm quod de donatione relatâ traditur, nimis divinatorium sit.
 Magis itaque est limitationem illam Dd. retineri, scil. ut pactum Rei
 personale quoad ille vivat, Emtori conducat, uti & filii personale
 tantum vivo eo heredi patris prodesse dicitur, l. 21. pr. Sed nullane
 peculiaris adhuc ratio in Reo & fidejussore subest? Omnino subes-
 se putem, dum initiò in obligationem unam quodammodo conjun-
 cti & quasi duo Rei debendi sunt, ut facilius longè & diutiùs Rei pa-
 ctum fidejussori prodesse debeat. Etsi nec improbabile videtur,
 quod

quod ex Accursio Jason *b.* probat, à Sabino fortasse intelligi pactum personale, ratione *formae* verborum, ne à se petatur, quod tamen ex mente pacipientium habendum sit Reale. v. Bachov. *b. p.* 649. Vel si nec hoc velis, dic cum Schiltero *Ex. 8. tb. 16.* Pactionis personalis *gradus* esse, ita, ut ea suâ naturâ. solam heredum excludat transmissionem, cessionem & inter vivos alienationem admittens, nisi itidem speciatim & hæc prohibeatur. Conf. eleg. Lyncker. *de pact. aph. 7.* Planè possessori hypothecariâ convento etiam personale proficere ex *l. 5. pr. q. m. pign.* infert Sandius 3, *Dec. 12. 21.* Sed præter hæc duo pactiones, quæ exegimus, alia ne dantur? Dantur utique & sc. supremi gradus, quorum unum *Realissimum* alterum *Personalissimum* cum Bartolo appelles. *Illud* extenditur ad eos etiam, quæis prodesse pacipientis nil interest, ut fidejussoris, ne à Reo quoque petatur, ad Reum *l. 25. §. 2. l. 26.* idque ob vicinitatem obligationis, & adeò quidem, ut nec à fidejussore postmodò ei subverti possit *Mev. 8. Decif. 251.* Secus ac aliàs pactum in favorem tertii initum re integrâ immutari potest *Moller 4. Semestr. 9. hoc,* ut ne à se solo petatur, ne quidem vivo paciente personam pacipientis egreditur *a. l. 7. de except.* nec fidejussorem attinet *l. 22.* Quamvis hoc secus sit hodie post *N. 4. c. 1. ubi* datum fidejussori beneficium ordinis pactione debitoris interverti non potest, *a. l. 38. Brunnem. in l. 21. seq. h. n. 7. seqq.* Superest disquisitio, quale nam naturâ suâ & adeò in dubio censeatur? Reale scilicet injecta personæ mentio protinus, nisi aliâ circumstantiâ concurrente, personale non efficit, *a. l. 7. §. 8. l. 39. Mev. 5. Decif. 349. Sand. 3. 12. 21. Schilt. Ex. 8. tb. 13.*

POSIT. XXIII.

(L. 7. §. f. cum LL. seqq.)

Pactum partis debiti à majori Creditorum parte initum cum Debitore minori parti præjudicat *l. 7. §. f. cum ll. seqq.* Idque Rescripto D. Marci humaniter & ut dicunt, rationabiliter constitutum favore cum liberationis tum Creditorum omnium. Oportet autem majorem partem conjunctim spectatis Creditoribus tam præsentibus, quàm absentibus, pro modo debiti, usuris etiam computatis *l. 9. §. f. æstimari,* ut eam unus quoque constituat *a. l. f. C. qui bon. ced.* Vicissim & hæc minor pars censeatur, quæ summâ quidem

creditarum pecuniarum remissuris æqualis, sed numero personarum minor est *l. 8. j. d. l. f. v. Lynck. d. pact. apb. 8. ast. 2.* Planè omnes ut convenient, nec Jure Civili, neque ubiqve locorum necesse est, Berlich. *2. Dec. 236. n. 5. seq.* Modò omnes saltem per concreditores citati sint, Mev. *Discuss. Levam. inop. deb. c. 3. n. 109. seqq.* Idque in Creditoribus Chirographariis aut solùm personaliter privilegiatis *l. 10. pr.* (Non Obst. *l. 58. §. 1. Mand.* ubi pignus & privilegium comparantur solùm hædenus, quòd nec privilegium per majorem partem Creditorum adimi possit privilegiario) secus in hypothecariis (& qui hodie eò referuntur, Arrestantibus) utpote in quibus res, ubicunque degunt, attenduntur *d. l. 10. pr.* Add. tamen Stracch. *part. 6. d. decoct. n. 13.* Hinc aliter se habet in Rescriptis Moratoriis, ut hæc hypothecariis quoque præjudicium pariant. Sed quid si omnes sint hypothecarii? Tum verò pactum majoris partis attendi statuit Lauterbachius *Diss. d. pact. remiss. maj. part. Cred. th. 45.* At contra generalitatem textûs in *d. l. 10. pr.* quem vi Rescripti Marciani ceu exorbitantis limitari vix quisquam credat. Nec juvat Lauterbachium præjudicium apud Berlichium *2. Dec. 238. n. 6.* quod de Creditoribus, quibus debiti partem remittentibus pro assecuratione solutionis judicialis hypotheca constituta est, habet, quorum quidem pars major, ut prævaleat in parte debiti remittendâ, individuitas facit. Cæteròquin ampliationem istam præjudiciis aliis satis firmari videas apud Carpzovium *2. 22. 28.* Sed anne majorem partem constituentes Chirographarii saltem quoad *dilationem* indultam præjudicabunt hypothecariis? Ait cum quamplurimis aliis Carpzovius *2. 22. 29.* ob *d. l. f. C. qui bon.* Verùm in eà exferte discernitur beneficiorum *concessio* ab *electione*, & uti quoad *hanc* à Chirographariis, majorem Creditorum partem conficientibus hypothecarii vinci dicuntur, ita quoad *illam* negantur. Unde quidem magis probem negantium, ex quibus est Berlichius *2. Dec. 239. n. 4.* Brunnemannus in *l. 8. 10. b. n. 19.* sententiam. Duo de Pacto majoris partis Creditorum remissorio potissimùm restant: *Utrum:* An minori præjudicet etiam ratione actionis adversus Fidejussorem? Neg. sc. ubi invita eò à judice adacta sit, secus, si consenserit *4. l. 58. §. 1. Mand. Trentacinq. lib. 3. tit. d. solut. resol. 3. n. 9.* Alterum, An residui petitio supersit, ubi ad pingviorem fortunam

nam postmodò debitor redierit? Itidem neg. Non remittentibus tantum, sed & qui eorum jure censentur, exceptio perpetua obstat *l. 41. l. 7. §. 17. & f. l. 10. b. Carpz. 2. 22. 27. et si antea decoctor fuerit v. Moller. 4. Sem. 6. n. 7.*

POSIT. XXIV.

(L. 17. §. 2. j. l. 1. pr. d. pign. act.)

Jure Honorario ex pacto nascitur actio de pignore *l. 17. §. 2.*
Qualis? Intellige Realem *l. 1. pr. d. pign. act. l. 44. §. 5. d. Usucap. a. & f. Inst. d. oblig. qua re. secus ac Wesenbecius comm. hinc notatus.*
Quod maxime mireris, quisquis cogites, ex pacto nudo actionem non oriri *l. 7. §. 4.* aut si illud Lege firmatum supponas, oriri quidem at saltem personalem *l. 6.* Et est princeps Juris nostri principium, non conventionem sed traditionem Jus in Re constitui *l. 3. d. O. & A. l. 20. C. d. pact.* Hinc Rhodus hinc saltus. Communiùs exceptio ex Prætorio Jure ingeritur v. Bach. *3. d. Pign. 3. n. 1. Brunnem. in l. 1. d. pign. act. Huber. ad §. 7. f. d. act. n. 9.* cujus causis adeò reddendis admodum desudant Interpp. ut videre est apud Feltmannum *d. Jur. in Re & ad Rem c. 10. n. 12. seqq.* At vix est, ut Prætorio Juri potestas tam primæ & veluti fundamentali legi derogandi pateat. Sed nec ilicò censendus Prætor est vim tantam Civili Juri inferre vellet. Certè vel indignante eo id præsumas, quoad ratio commoda explicationis suppetat, cujusmodi & hinc aderit, ubi supponas *fictionem*, quæ veritatis defectum suppleat; Ex pacto hæctenus actio realis nascitur, saltem ut ex *conditione sine quâ non.* Causa vera est traditio, quam Prætor ut alibi, ita hinc concurrere supponit. Et adeo Prætor casum hunc non excipit, sed vi traditionis præsumtæ Regulæ Juris adaptat. En expeditissimam nodi illius solutionem, quam quidem primus suppeditat Magnificus D. Jacobus Bornius *Diss. inaug. de Jur. in Re cap. 5. §. 4.* ex quo postmodò subtiliorem traditionem suam arcessivisse mihi videtur Feltmannus *d. c. 10. n. 20.* Quo exemplo cavere discas, ne præprimis in Juris principiis statim exceptiones Jure vel Prætorio vel statutorio induci credas; Imò verò eas, ubi disertè à Civili Jure non dissideant, accuratè ad analogiam istius exigere conveniet. In quo genere lapsus videtur etiam Richterus *d. J. & P. C. c. 2. memb. 7. n. 2.* & cum eo Martini

dn̄i ad Ord. Proc. Elect. Sax. t. 42. §. 3. n. 15. dum vigore Ord. Proc. Magd. c. 50. privilegium prælationis, quod pecuniæ hereditariæ hodie competit, extendi contra bonorum, ex quibus illa debetur, possessorem autumant. Principium Juris est: Actio personalis adversus eum, qui obligatus est, competit *l. 25. pr. d. O. & A.* Adeoque vi illius privilegium illud terminatur in personâ coheredis Philipp. ad Decis. Elect. 7. O. 4. Sed ab eo in foro Magdeburgico recessum esse credunt. Perperam; *Textus* non de venditione bonorum, ex quibus præstatur pecunia hæreditaria, sed de eo, cui pecunia istius modi *cessa est* i. e. *Cessionario* dem die Erbe-Gelder übereignet/ habet, ut sententia hæc sit: Etiam Cessionarium pecuniæ hæreditariæ privilegio prælationis frui; Quod quidem Juri Communi maximè consonum *a. l. 12. C. d. distr. pign. Carpz. 1. 28. 57.* Quo de hîc obiter.

POSIT. XXV.

(*L. 27. §. 2. j. L. 95. §. 4. d. solut.*)

Vulgò has LL. invicem collidi animadvertas. Summa earum hæc: Pactum *Obligatorium* tollitur liberatorio ipso Jure *l. 95. §. 4. d. solut. Liberatorium*, quod obligationem præexistentem Civilem respicit, obligatorio ope exceptionis *l. 27. §. 2.* Ratio prioris est in *l. 35. d. R. 7.* posterioris in eadem *l. 27. §. 2.* ingenuè explicata Lynckero *Diff. d. Pact. aph. 15.* Proinde hîc nulla difficultas, cui tamen expediendæ ad nauseam variant Dd. Conf. Schilt. *Ex 8. th. 42.*

Tit. 15.

De Transact.

POSIT. XXVI.

(*L. 1.*)

Transactio est. 1.) de *Re*, i. e. causâ, quæ ubi vel nulla vel falsa subsit, ex defectu materiæ transactio corrumpitur *l. 2. C. b.* atque repetitio datur *l. 65. §. 1. l. 66. d. condict. ind.* ubi A. Fab. in *Rat. Carpz. 5. R. 66.* Neque nuda partium assertio, quòd lis inter eas vertatur, Rem efficit, Meichsn. *tom. 1. Dec. Cam. 18. n. 1. 6.* 2.) de *Re dubiâ* i. e. controversâ, etiam extrajudicialiter *Posth. res. 147. n. 12. seq.* vel saltem controvertendâ (sive metu litis) *d. l. 2. C. b. Paris. 1. Conf.*

Conf. 32. n. 18. imò quilibet ratione dubia, ut est spes suspensa fideicommissi *l. 11. C. b. Salgad. Labyr. Cred. Decis. 40. n. 7.* Super Re certa non transigitur (Non *Obst. l. 31. C. b.* ubi rem certam intellige quoad substantiam, non ratione juris *Wissenb. b. n. 3.*) Non adeo (1) super quaestionibus Juris *v. l. 32. C. b. Menoch. Conf. 750. n. 11.* nec (2) super Re judicata (Non *O. l. 32. C. b. v. Wissenb. b. n. 5.*) *d. l. 1. l. 23. §. 1. d. cond. ind. Mev. 8. Dec. 493.* etiamsi juramento Merend. 1. *Controv. 5.* aut renunciatione sententiae, aliter ac *Afinius d. Exec. c. 18. §. 31. lim. 8.* firmata sit. Planè post causam conclusam transigi potest *Bul. ad l. 7. b. n. 7.* (id quod in Camera sub poena iudici significandum *C. G. Op. 1. t. 16.*) etiam post sententiam, nisi eam latam pars victrix ignoret *Myns. 4. O. 47. §. 3. O. 91.* Sunt tamen casus, quibus res judicata ad incertum redigi & sic de ea transigi possit, ut si dubitetur, an iudicatum sit *l. 11.* vel si appellatum sit aut adhuc appellari possit *l. 7. pr.* vel si remediis aliis, ut Supplicatione, Restitutione, Revisione & sim. sententia attentari possit *l. 23. §. 1. d. Cond. indeb.* ubi *Bul. Myns. 4. O. 47. Conf. Lynck. d. transact. aph. 13.* An & super Executione transigere licet? Utique cum dubius ejus est eventus. An & contra Laudum, item super instrumento Gvarentigiato? Licet, sed sub distinctione, sc. ubi alterutrum vitio laboret aut controversi possit. *Qvett. Conf. 55. Wissenb. b. n. 5. Fufius Lynck. d. 4. 13.*

P O S I T. XXVII.

(L. 2.)

Conventio, quæ est de Re incertâ, *Transactionis* nomen induit & ratione modi variat; Fit enim vel nudo pacto *l. 2.* (A quâ secerne pactum de transigendo, illa est de præsentî, hoc de futuro) & producit exceptionem *l. 17. C. b. l. 5. C. d. dol. mal.* non actionem *l. 21. C. d. pact.* Secus, ac Moribus hodiernis. Quid si pactum juratum sit, an hoc ad actionem efficax est? Distingve Jura, Civili non est, est autem Canonico per *vulg.* vel *contractu* & vicissim vel *Nominato*, ut puta *stipulatione*, eaq; aut *simplici* & gignit actionem ex stipulatu nonnunquâ etiam ad poenam *l. 37. C. b. aut Aquilianâ d. l. 2. & ex*

D

ca

ea est extinctio obligationis dubiæ *l. 4. b. l. 15. C. b. vel Innominato l. 33. C. b.* & profert actionem præscriptis verbis *l. 6. C. b.* nec non indirectè Conditionem causa dati, ex capite tamen tantum causæ non factæ *a. l. 3. d. Cond. caus. dat.* non item pœnitentiæ *l. 39. C. b.* Ex quo intelligitur, perperam à Merillio & aliis apud Wissenbachium *b. n. 4.* genus Transactionis constitui contractum innominatum; Est, inquam, hic species, non genus. Neque enim ad terminos dati aut remissi, in quo Synallagma est, se coarctari sinit Transactio, sed latius se porrigit, ut consistat etiam, ubi alterutrum saltem promissum sit *l. 38. C. b.* Quòd verò in *l. 7. C. d. his quæ videntur* *l. 17. C. d. fid. Instr.* Contractibus adjiciatur, sit, vel cum contractu perficitur, vel saltem hætenus, quatenus in specie *dd. ll.* cum contractibus convenit. Nec actio P. V. quæ *ll. supra alleg.* ex Transactione oriri dicitur, satis est, ut id genus innuat. Fit fallacia à specie ad genus. Fit Transactio Contractu innominato, sed non solo, ex ea actio P. V. competit, sed non sola. Genus genuinum ac adæquatum est Conventio. Nil officit, quod alii hic notant, confundi modum Rei cum Re ipsa; Modus est *essentialis*, qui à Re non differt, quemque adeo cum ea misceri nil vetat v. Schilt. *Ex. 9. tb. 2.*

P O S I T. XXIIIX.

(L. 6.)

Cajus hîc & *l. 1. §. 1. test. quemadm. aper.* De his controversiis, quæ ex testamento proficiuntur neque transigi neque exquiri veritas aliter potest, quàm inspectis cognitisque verbis testamenti. Enimverò Communis sententia, sed & Præxis fori Ictum, uti se exposuit, accipit *Carpz. 5. R. 7. n. 20. Sand. lib 4. Decis. 5. 15.* Sed eum aliter *Ferretus & Cujacius*, aliter *A. Faber* interpretantur, & illi quidem de controversiis, quæ apud judicem aguntur, hic autem de facto voluntateque transigendi, hoc sensu, *non aliter transigi commode posse & utiliter.* Divortio causam præbuit, quòd nil vetet, quòd minùs non inspectis instrumentis aliis transigere liceat, quòd & procul dubio pertinet

minato
indire-
non fe-
. b. Ex
chium
atum;
rminos
Trans-
rutrum
qva vi
n con-
dd. ll.
alleg.
t. Fit
omina-
. Ge-
quod
lus est
nisceri

tinēt l. 78. §. f. ad SC. Treb. (Quandoquidem ibi *reperitis instru-*
mentis non testamentum, quod potius inspectum fuisse supponen-
dum, sed *alia* instrumenta, quæ plus fuisse in bonis ostenderunt, in-
telligi oportet.) Equidem reddi diversitatis ratio vulgò solet *du-*
plex, una à favore testamentorum, quæ aliàs hujusmodi tractatio-
nibus everterentur, *altera* ab eorum odio, qui testamenta occul-
tant & inde iniquum lucrum captant. Bachov. *b. pag. 717.* Strauch.
Dissert. 26. a. 8. At neutra sufficit. Sunt illæ reverà nihil, quàm
colores ab eventis per accidens adsciti, & quæ propriis contentioni-
bus ac remediis caveri possunt, ut eruditè idem Strauchius apud
Schilterum *Exerc. 9. tb. 7.* qui *re hinc inde evoluta tutius*, pergit,
esse, tritam pergere viam, cui sufficiat vel unica, l. 6. etsi alii tex-
tus forte huc non faciant, quæcumq; etiam tandem specialitatis ratio
fuerit. Sed fortè de ea non desperandum; Est ea ex *naturâ* rei
ipsius & harum à testamento dependentium controversiarum arces-
senda; Scilicet ad essentiam transactionis pertinet, res ut sit dubia
& controversa; At quin autem antè inspectionem & aperturam tabu-
larum res nondum dubia neque certa dici potest, sed neutro jure
censetur, Igitur nec super eâ transigi ullo modo *potest*; Quod se-
cus apparet in *instrumentis aliis*, quippe quæ utriusq; contrahentium
ac paciscentium consensu vel quasi constant, quæq; adeò publicatione
aliqua nil quicquã egent. Sic philosophatur Schilterus *d. Exerc. 9. tb. 9.*
præunte, ut mihi videtur, Bachovio *b. d. p. 717.* Planè si transigentes
verba testamenti etiam aliunde quàm inspectis tabulis scivisse com-
probentur, transactio subsistit Mantic. *d. T. & A. C. lib. 24. tit. 2. n. 2.*
seq. Surd. Decis. 185 n. 3. Sand. 4. Dec. 5. 15. Sicuti & super tabulis extin-
ctis non eò minùs rectè transigetur Menoch. *2. d. A. j. Q. 188.* Quid
etiam, si mediante juramento inspectioni illius testamenti, ex quo
petitio dependet, renunciatur? Valet transactio, etsi jurata non
valet, nec si renuntietur simpliciter, vid. Sand. *d. l.* Id verò ob-
tentu facile, quòd, quemadmodum etiam in Codicillis ut & te-
stamento nuncupativo & vel in hoc ex depositione testium requi-
ritur voluntatis ultimæ notitia, Carpzov. *2. Respons. 13.* Vinn. *de*
transact. c. 5. num. 6. ita gratuita remissio ejus, quod ex testamento
debetur, etiam non inspectis tabulis fieri possit Vinn. *d. c. 5.*

n. 10. Diss. Bus. ad l. 6. b. n. 4. Brunnem. b. n. 3.

E M E N-

EMENDANDA:

Posit. 2. dele verba: quantumvis & ita consensus saltem tacitus requiri ab adversario videtur & verba seqq, fac. c. 36. usque ad verba: th. 16. refer post verba: recusari posfit. Posit. 7. lin. 28. lege: morem. Posit. 18. lin. 37. pro: illius, lege: alterutrius.

ULB Halle
003 869 849

3

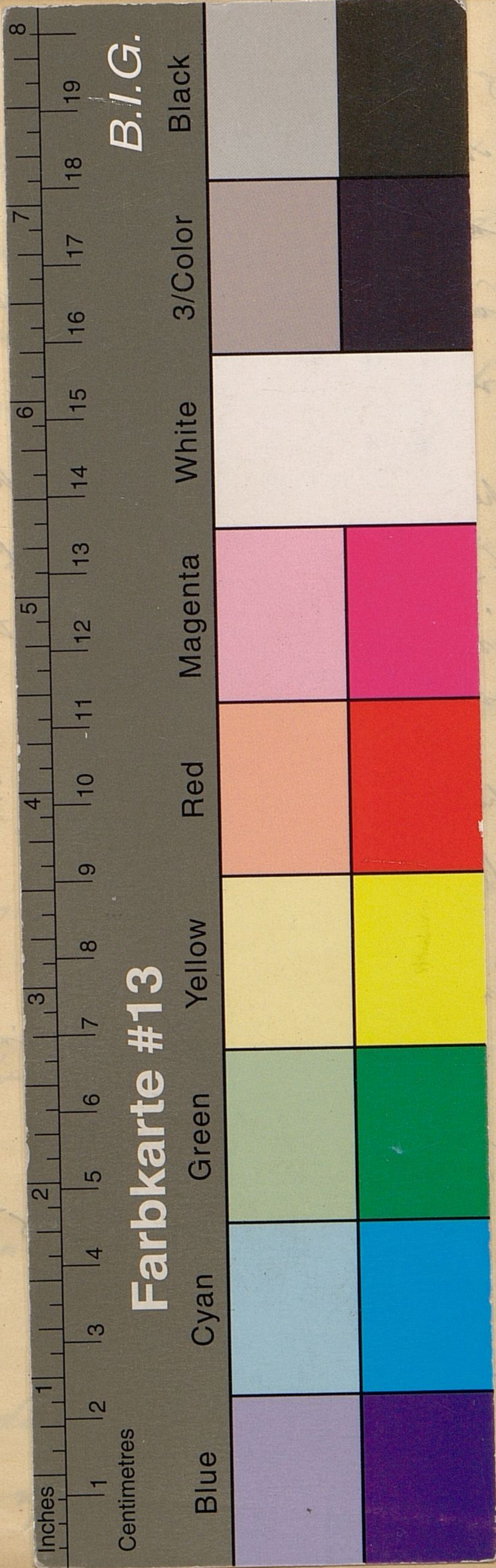

(F) Sb.

WOM

1934.6.

1685, 1

28.

Q. D. B. V.
POSITIONUM JURIDICARUM
AD
PANDECTARUM
LIBRUM SECUNDUM
EXERCITATIO SECUNDA
QVAM
DECRETO
ACTORUM LIPSIENSIVM
PRÆSIDE
JOHANNENRICOBERGERO
J. U. D. & Consistoriali
AD DIEM XXVI. MART. M. DC. LXXXV.
P. P.
JOHANNES GEORGIUS Grohmann/
Pirnensis,
Literis JOHANNIS GEORGI.

P. M. West

